

JAARLIJKSE OMBOUW VAN TERSCHELLING TOT PODIUM

Aggregaten op het strand

Jaarlijks steken er tijdens Oerol zo'n 50.000 mensen de Waddenzee over naar Terschelling, dat zichzelf dan graag het grootste podium ter wereld noemt. Zichtlijnen sprak met de toneelmeester ervan, David Jansen. "De wind onderschatten we nooit." | TEKST: REBECCA VAN VUURE |

Oorspronkelijk was Oerol een charmant kleinschalig straattheaterfestival, vluchtig en met een ieniemienie budget opgezet vanuit een dorpskroeg. Maar wél met de ambitie er iets groots van te maken. In 35 jaar tijd is Oerol uitgegroeid tot een publiekstrekker van jewelste waarbij op pakweg veertig locaties, verspreid over heel Terschelling, theater wordt gemaakt. Standaard zijn er twee festivalterreinen: festivalhart Westerkeyn in Midsland en De Betonning bij de haven in West. Daar staan kleinschalig theater, een talkshow en een honderdtal muziekoptredens geprogrammeerd. Maar er zijn ook ex-

die aanwezig zijn op het eiland zo goed mogelijk ingezet worden. "We houden een inventarisatie bij van alle keetjes en containertjes, hoe krakkemikkig ook, die op het eiland rondzwerven", vertelt David Jansen, hoofd techniek bij het festival. Dingen die ooit aangespoeld zijn en gejut, of uit gebruik geraakte overblijfselen van bedrijven op het eiland. Ze worden verdeeld onder de groepen die op Oerol komen spelen. "Uiteindelijk moet er altijd wel iets bij gehuurd worden. Maar als een groep na afloop van het festival z'n houten decorstukken achterlaat, slaan wij die op en proberen ze zoveel mogelijk te

en lichten voor noodgevallen en een eindeloze hoeveelheid stoelen."

Elkaar versterken

Het hart en het gezicht van het festival is het festivalterrein Westerkeyn. Een groot deel daarvan doet dienst als wachtkamer van de kaartverkoop. Het podium voor de grote optredens staat er, er is ruimte voor klein straattheater én er worden talkshows gehouden. Aan de achterkant van het terrein huist ook de catering van het festival. Een complete professionele keuken met eetruimte, met keuze uit alle mogelijke varianten: vegetarisch, glutenvrij en halal. "Er worden dagelijks 1200 couverts gemaakt. Bizar veel", zegt Jansen.

"Op dit relatief kleine terrein moeten alle partijen er met elkaar uitkomen. We proberen het zo te organiseren dat ze elkaar versterken in plaats van in de weg zitten. Tijdschema's zijn daarvoor een goed middel, het goed positio- >>

Een hardnekkige mythe is dat je stekkers in plastic in moet pakken tegen regen

peditieprojecten en verschillende landschapskunstprojecten en -installaties te zien op het eiland.

Ondanks deze enorme schaal doet de eenvoudige oorsprong zich nog steeds gelden. Omdat het brengen en halen van spullen naar het festival ingewikkeld en kostbaar is, moeten materialen

recyclen", vervolgt Jansen. "We gebruiken dat hout voor nieuwe tribunes en de aankleding van de terreinen. In Kinnum, tussen West en Midsland, hebben we een grote loods die inmiddels ramvol staat met allerlei spullen, van Gardena-koppelingen tot glazen, handige kleine prutschroefjes, lampen

David Jansen: 'We hebben een gemeenschappelijk belang: we willen een zo goed mogelijk festival neerzetten.'

FOTO: SARIS & DEN ENGELSMAN

neren van de verschillende functies en het gericht monitoren van het geluid ter plaatse ook." De coördinator neemt samen met de techniek en de locatie-manager aan het begin van elke dag de uitdagingen door.

Omdat te allen tijde op een milieuvriendelijke manier aan de energiebehoefte moet worden voldaan, heeft Oerol de afgelopen jaren flink geïnvesteerd. Er staan nu geschakelde aggregaats, soms ook in combinatie met een zwaar accupack om de pieken eruit te kunnen halen. Op de momenten dat er meer vraag komt schakelt er vanzelf een aggregaat bij. Dat uitdokteren is een uitdaging voor Ward-ploeg, de sitecrew die sinds jaar en dag alle technische infrastructuur van het festival doet.

Beginnen in de winter

De planning van Oerol, dat in juni plaatsvindt, begint al in de winter. "We verzamelen de wensen van alle belanghebbenden, op het vlak van artistiek gebied, kaartverkoop en horeca", aldus Jansen. "Daar rolt een plan uit dat onder andere met hulp van Ampco Flashlight en Triomf-vormgeving tot stand komt. Al in de winter komt dat bij mij en hoofd productie Ada Plinck terecht.

Als het nodig is bellen we met de Brandaris

Wij maken een technisch ontwerp, onze artistiek directeur Kees Lesuis houdt hierbij de supervisie."

De logistiek vanaf de wal is een van de belangrijke factoren tijdens het organiseren, weet Jansen. "Rederij Doeksen is hoofdsponsor. Sinds dit jaar kunnen we reizen en verblijven direct in hun systeem inboeken. Dat werkt heel makkelijk. We kijken vooral naar zaken als volume en naar welke spullen je allemaal bij elkaar kunt stoppen. Andere belangrijke partners zijn transportbedrijf De Vlas in Harlingen en het Terschelling loonbedrijf Triphek." Groepen die deelnemen aan Oerol krij-

gen voordat ze naar het eiland komen een brief met informatie over allerlei aspecten. Bijvoorbeeld over stroom: bij de brief zit een inschattingprijs op basis van verbruik en draaiuren, en wat ze ongeveer nodig hebben aan bekabeling. En daarin staan ook allerlei suggesties. "Voor mensen die het al langer doen is het allemaal gesneden koek, maar iemand die voor het eerst met het eiland te maken krijgt, realiseert zich meestal niet dat een lijn op Google Maps niet perse laat zien hoeveel meter kabel je nodig hebt", aldus Jansen. "Je moet nog heuvels op en af, of langs die ene boom." Jonge makers hebben volgens Jansen veel vertrouwen in techniek en hebben de neiging om snel naar versterkt geluid te grijpen en meer licht toe te voegen. "Ik raad ze dat meestal af. Wil je het goed doen, dan vraagt dat nogal wat qua spullen, kennis en technici. Het is de verantwoordelijkheid van de groep dat ze hun spullen op orde hebben, maar we hebben een gemeenschappelijk belang: we willen een zo goed mogelijk festival neerzetten."

De wind voert het woord

In de brief aan de makers staan ook aanwijzingen over manieren om ver-

standig om te gaan met spullen. En over regen: "Een hardnekkige mythe is dat je stekkers in plastic moet verpakken tegen regen. Maar dat is geen goed idee", weet Jansen. "Je krijgt condens en als het toch ergens lekt, loopt het naar binnen en ligt de stekker in een bad met water. Je kunt de boel beter op een steen leggen, dan loopt het water er gewoon van af." Ook de wind is een factor van belang op een eiland als Terschelling. Een prachtig decor dat voor een vlakke vloertheater is gebouwd, kun je niet zomaar buiten neerzetten. "Twee jaar geleden kwam een groep met een grote layherconstructie met een wand ertegenaan", herinnert Jansen zich. Op het eerste oog was die voldoende met ankers en haringen vastgezet. Maar toen het hard ging waaien maakte de hele constructie een halve stap naar achteren, zo van de woodpads af. Het was gelukkig nog in de voorbereidingstijd, dus zonder publiek." Als oplossing heeft de festivalorganisatie op dat moment Triphek gevraagd een blok beton neer te leggen om de boel aan vast te sjoeren. "Daarna is alles netjes gerepareerd, gesteld en nog beter vastgezet", herinnert Jansen zich.

De logistiek vanaf de wal is een van de belangrijkste factoren voor de organisatie van Oerol, weet Jansen.

“Als we een aggregaat op het strand gebruiken, dan leggen we er stelconplaten onder. Dan staat-ie ietsje hoger, waardoor hij minder zand aanzuigt. Dat voorkomt ook dat het zand er anders onderuit waait. Als dat gebeurt ontstaat er een wak, waardoor het aggregaat voor je het weet op z'n kant ligt. De wind onderschatten we nooit bij Oerol.”

Alles voor de veiligheid

Het weer speelt bij alles een grote rol op Oerol. Als het mooi weer is heeft het productieteam het over het algemeen heel rustig. Bij slecht weer zijn het hele intensieve dagen. “Vorig jaar kregen we via de gemeente bijvoorbeeld een KNMI-melding van een naderende onweerswolk”, legt Jansen uit. “In zo'n geval kijken we op de weerkaarten naar de voorspelde route van zo'n bui. Als het nodig is bellen we met de Brandaris die visueel, via de radar en via allerlei geavanceerde meteorologische programma's kan zien wat er gebeurt.” Uit al die verschillende input kun je een redelijk totaalbeeld halen, weet Jansen. Soms moet je dan op korte termijn besluiten om een voorstelling af te gelasten of in een gebied alles stil te leggen.

Van tevoren wordt besproken hoe er in zo'n situatie gehandeld moet worden, er liggen formulieren met het protocol bij de voorstellingsleiders en de productie, er is een procedure wat betreft betalingen en terugbetalingen aan de bezoekers. Alles is vastgelegd. Zodra er zoiets aan de hand is weet iedereen wat er moet gebeuren. Omdat communicatie hierin een cruciale factor is, zijn de gewone portofoons vervangen door een digitaal systeem.

“Veiligheid is voor ons echt een issue geworden”, aldus Jansen, die de afgelopen jaren steeds meer verschillende taken op zich heeft genomen. Sinds de windhozen op Pukkelpop in 2011 is veiligheid ook voor de provincie een hot item. “Omdat we op de Wadden zitten verkeren we in een bijzondere situatie. Als er iets gebeurt heb je natuurlijk onze lokale hulpverleners, maar voordat er op grotere schaal hulp arriveert ben je zomaar een half uur, drie kwartier verder.”

Schade beperken

Om de veiligheid te garanderen komen elke festivalochtend – tien dagen lang – alle belangrijke partijen van het Coördinatieteam Waddeneilanden bij elkaar op Terschelling. Samen met gemeente, politie, brandweer, Staatsbosbeheer en de ambulancedienst worden de vorige en komende dag doorgenomen. Jansen: “Dat is heel nuttig, daardoor weet je elkaar op het juiste moment te vinden.”

Vanzelfsprekend probeert de Oerol-organisatie er alles aan te doen om de schade aan apparatuur te beperken. Er gaan wel eens mixers kaduuk door vocht of zand. “We betalen Ampco Flashlight een vast bedrag aan schoonmaakkosten, dus het is gedeeltelijk ingecaluleerd. Maar ze denken ook heel erg mee en ze hebben altijd een ruime voorraad reserveonderdelen bij zich.” Er is bewust voor gekozen om ook op uitvoeringsniveau met Ampco Flashlight samen te werken. Zij maken het ontwerp voor het beeld op de twee festivalterreinen. “Soms huren we er

wat extra bij om het nog mooier te maken, maar de deal is dat zij voor een redelijke prijs de festivalterreinen faciliteren met spullen die misschien anders bij hen in de loods blijven liggen. Die mensen hebben echt een hart voor deze klus.”

Dat hart, dat heeft Jansen ook. Inmiddels werkt hij alweer zes jaar voor Oerol. “Elk jaar na het festival bedenk ik of ik het nog eens wil doen. Ik vind het ontzettend leuk werk, op een prachtige plek. Maar mijn vriendin en kind moeten het ook trekken. Ik ben toch elk jaar zeker vier maanden heel ver weg.” <<

Technische ploeg

Ampco Flashlight, 10 man: licht en geluid algemeen

Oeroltechnici, 4 man: licht en geluid diverse eigen Oerol-projecten

Oerol, 1 man: begeleiding techniekstagiairs

Techniekstagiairs, 15 á 20 man: opbouwen en draaien festivalterreinen en Oerol-producties

Wardploeg, 20 á 25 man (The Event Engineers, bedrijf van Ward Erhard, een begrip op het gebied van infra voor festivals. Is al 26 jaar actief voor Oerol en werkt inmiddels over de hele wereld): alle stroom, water en internet voor de festivalterreinen en theaterlocaties. Levert tevens sitecrew: bordjes, hekken, knutseltribunes op alle Oerol-locaties en bemanning van het communicatiecentrum, eilanddekkende portofooncentrale op Oerol-kantoor

Constructeur: Michiel van Bussel, vanuit Franeker.

Rob Berendse en Roelof Oosterga: publieksverlichting en -veiligheid op theaterlocaties.